

Ministerstvo financí
č.j. MF- 53 900 /2012/11-114

F.

**Zpráva o očekávaném vývoji
státních finančních aktiv a pasiv**

Zpráva o očekávaném vývoji státních finančních aktiv a pasiv

Očekávaný vývoj státních finančních aktiv a pasiv vymezených rozpočtovými pravidly (tj. § 36 zákona č. 218/2000 Sb.) je za léta 2012 až 2013 kvantifikován takto:

	Stav k 1.1.2012	Očekávaný stav		Změna za léta 2012 až 2013
		k 31.12.2012	k 31.12.2013	
Prostředky státu na depozitních bankovních účtech SFA	81,2	123,3	123,5	+42,3
v to m : prostředky z výsledků rozpočtového hospodaření minulých let	0,3	0,3	0,3	0,0
účelové prostředky z půjček přijatých od EIB	1,1	0,1	0,1	-1,0
umořovací účty	66,5	88,0	88,0	+21,5
uspořádací bankovní účty	3,0	2,6	2,4	-0,6
ostatní korunové bankovní účty	7,3	29,8	30,2	+22,9
cizoměnové účty	3,0	2,5	2,5	-0,5
Pohledávky státu vůči zahraničí vč. pohledávek z deblokací	22,3	23,0	23,4	+1,1
v to m : vládní pohledávky vůči zahraničí	15,5	16,1	16,4	+0,9
převzaté pohledávky	6,1	6,2	6,3	+0,2
pohledávky za deblokátory	0,7	0,7	0,7	0,0
ostatní zahraniční pohledávky	0,0	0,0	0,0	0,0
Pohledávky státu z DVÚ poskytovaných na vládní úrovni	0,0	0,0	0,0	0,0
Majetkové účasti státu	82,9	84,5	85,6	+2,7
v to m : účasti u mezinárodních finančních institucí	73,5	77,6	79,5	+6,0
účasti u zahraničních společností převedené z ČKA	0,8	0,8	0,0	-0,8
účasti u tuzemských společností	5,5	3,0	3,0	-2,5
účasti u tuzemských společností převedené z ČKA	3,1	3,1	3,1	0,0
Tuzemské pohledávky státu	4,6	4,6	4,6	0,0
v to m : z poskytnutých státních půjček a návratných finančních výpomocí	4,6	4,6	4,6	0,0
z realizovaných státních záruk	0,0	0,0	0,0	0,0
Cenné papíry a jiná finanční aktiva státu	142,3	170,7	211,1	+68,8
z toho pohledávka z půjček poskytnutých České exportní bance	1,7	1,7	1,7	0,0
pohledávka z prodeje podílu státu v Arcelor Mittal	3,9	2,9	1,9	-2,0
Státní finanční aktiva celkem	333,3	406,1	448,2	+114,9
Emitované tuzemské státní dluhopisy	1 182,2	1 269,0	1 319,7	+137,5
v to m : státní pokladniční poukázky (vč. SPP v zástavě za repo půjčku)	162,6	201,9	232,0	+69,4
střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy	1 019,6	1 067,1	1 087,7	+68,1
Zahraníční emise státních dluhopisů	245,7	294,0	342,2	+96,5
Přímé závazky státu vůči zahraničí	71,4	72,0	72,5	+1,1
v to m : půjčky přijaté od Evropské investiční banky	71,3	72,0	72,5	+1,2
ostatní závazky (ve formě směnek)	0,1	0,0	0,0	-0,1
Závazky z titulu nesplaceného upsaného kapitálu	66,9	67,1	68,3	+1,4
Státní finanční pasiva celkem	1 566,2	1 702,1	1 802,7	+236,5
Saldo státních finančních aktiv a pasiv	-1 232,9	-1 296,0	-1 354,5	-121,6

V období let 2012 až 2013 se očekává nárůst stavu státních finančních aktiv (SFA) o 114,9 mld. Kč při současném poměrně výrazném růstu státních finančních pasiv o 236,5 mld. Kč. Z toho vyplývá, že v bilanci státních finančních aktiv a pasiv (SFAP) by v uvedených letech měl pokračovat trend postupného nárůstu záporného salda, a to až na úroveň 1 354,5 mld. Kč.

Od roku 2008 jsou do vykazovaných stavů SFAP promítnuty některé změny v návaznosti na zavedení účtování a s tím souvisejícím sjednocením metodiky vykazování s účetními

pravidly. Tyto úpravy se dotkly především položek vykazovaných v rámci majetkových účastí, kde je v aktivech uváděn celkový upsaný kapitál a v pasivech jeho nesplacená část. V návaznosti na příslušné ustanovení zákona č. 465/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech nejsou do státních finančních aktiv zahrnovány pohledávky z návratných finančních výpomocí poskytnutých z rozpočtové kapitoly VPS a rovněž pohledávky ze státních záruk, realizovaných z prostředků kapitoly VPS.

Očekávaný dramatický nárůst stavu prostředků na bankovních účtech státních finančních aktiv vedených u ČNB o 42,3 mld. Kč vyplývá jednak ze standardních příjmových a výdajových operací, jednak z finančního investování dočasně volných prostředků na jaderném účtu a na účtu rezervy pro důchodovou reformu. V souladu s novou strategií se předpokládá, že disponibilní prostředky účtu rezervy pro důchodovou reformu nebudou investovány přímo, ale jako součást souhrnného účtu státní pokladny. Faktický nárůst stavu tohoto účtu SFA tak odpovídá současnému poklesu stavu cenných papírů držených na příslušném majetkovém účtu. Objemově významný nárůst stavu se očekává na umořovacím účtu, kam je mimo jiné převáděna i část výnosů ze státních dluhopisů určená jako rezerva pro krytí schodku státního rozpočtu.

V průběhu sledovaného období lze očekávat snížení stavu prostředků na ostatních depozitních účtech SFA (s výjimkou účtu Zvláštní účelové prostředky), z jejichž zůstatků se financují výdaje rozpočtové kapitoly OSFA a část transferů na krytí určených výdajů jiných kapitol státního rozpočtu. V letech 2012 až 2013 jde konkrétně o přímé výdaje na financování nakládání s radioaktivními odpady, řešení mimořádných situací a posílení územně samosprávných celků (ÚSC) a o úhrady restitučních nároků na zemědělském majetku. V rámci transferů do jiných rozpočtových kapitol se jedná především o krytí výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, výdaje na rozvoj infrastruktury ÚSC, jakož i výdaje na pozemkové úpravy a protipovodňová opatření a další programy ve veřejném zájmu.

Obdobný charakter mají též depozita SFA, jejichž prostřednictvím jsou z prostředků získaných z úvěrů od Evropské investiční banky (EIB) kryty některé výdaje na infrastrukturální programy kapitol státního rozpočtu. Očekávaný významný pokles zůstatku příslušného depozitního účtu SFA na konci roku 2012 vychází z předpokladu, že čerpané úvěrové tranše od EIB budou postupně v průběhu let 2012 i 2013 z převážné části použity k financování příslušných výdajů jednotlivých rozpočtových kapitol.

V případě účtu Zvláštní účelové prostředky lze naopak očekávat převažující vliv inkasa splátek v celkové výši přesahující 0,5 mld. Kč, přičemž nejvýznamnější položkou bude příjem z prodeje státního podílu ve společnosti Arcelor Mittal.

Ve státních finančních aktivech představují růstové položky vedle zůstatků na účtech SFA především cenné papíry v držbě státu, zahraniční majetkové účasti a pohledávky vůči zahraničí. Předpokládané navýšení upsaného kapitálu v rámci zahraničních majetkových účastí státu se týká Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (IBRD) a Evropské investiční banky (EIB). Navýšení podílu České republiky v IBRD by mělo činit cca 203,3 mil. USD, přičemž splatnou částku 12,2 mil. USD je možno splácet postupně do roku 2016. Navýšení splatné části upsaného kapitálu EIB, které Správní rada banky odsouhlasila 24.7.2012, proběhne až v roce 2013. Podíl České republiky se zvýší o 76,4 mil. EUR na celkových 1,8 mld. EUR. Naopak pokles této položky státních finančních aktiv o celkem 750 mil. Kč se vztahuje k majetkovým účastem převzatým po bývalé České konsolidační agentuře (ČKA). Vedle postupného ukončení likvidací a následných výmazů z obchodního rejstříku některých tuzemských společností s ručením omezeným se předpokládá prodej majetkové účasti u společnosti VIPAP Videm Krško d.d. (Slovinsko). Do uvažovaných stavů majetkových účastí nejsou promítnuty kursové rozdíly, s výjimkou mírného poklesu ve výši 11 mil. Kč, který souvisí s vývojem směnného kursu Kč vůči USD a EUR v 1. pololetí roku 2012. Na rozdíl od majetkových účastí státu u mezinárodních finančních institucí, předpokládáme u tuzemských společností v roce 2012 pokles stavu v rozsahu 2,5 mld. Kč. Uvedená změna představuje zařazení podílu státu ve společnosti České aerolinie, a.s. do privatizace podle zákona č. 92/1991 Sb. o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, a to na základě usnesení vlády ze dne 19. června 2012 č. 440. Otevřenou otázkou pro rok 2013 zůstává požadavek EGAP, a.s. na navýšení kapitálu v souvislosti s otevřením několika nových objemově významných obchodních případů, které si vyžádají vyšší pojistné krytí.

Předpokládané zvýšení stavu vládních a ostatních pohledávek státu vůči zahraničí a vůči jejich deblokátorům v úhrnu o cca 1,1 mld. Kč je ovlivněno kreditními kursovými rozdíly vyčíslenými na 0,3 mld. Kč za 1. pololetí 2012. Uvažovanými splátkami v celkové výši 354 mil. Kč dojde ke snížení pohledávky vůči Iráku (312 mil. Kč) a Albánii (42 mil. Kč). Významný vliv bude mít ve sledovaném období připisování smluvních úroků u pohledávek vůči Kubě, Súdánu, Alžírsku, Iránu, Libyi a nástupnickým státům bývalé SFRJ, které by mělo dosáhnout úhrnné výše cca 1,2 mld. Kč.

U tuzemských pohledávek z poskytnutých státních půjček a návratných finančních výpomocí, které mají finanční dopady do rozpočtových kapitol VPS a OSFA, se v období let 2012 až 2013 nepředpokládá výraznější změna stavu. Mírný pokles je důsledkem splátek pohledávek z návratných finančních výpomocí, evidovaných v SFA, které by měly dosáhnout celkové výše 37 mil. Kč.

U ostatních tuzemských pohledávek státu se očekává poměrně výrazný pokles pohledávky z titulu prodeje akciového podílu ve společnosti Arcelor Mittal o téměř 2 mld. Kč. Objemově podstatně méně významný (cca 17 mil. Kč) je předpokládaný pokles pohledávky z realizované státní záruky, kterou na účet SFA na základě dohody o narovnání splácí Mitas, a.s.

Cenné papíry a jiná finanční aktiva státu představují zejména krátkodobé likvidní a dočasně volné prostředky na souhrnném účtu státní pokladny. Průběžné zůstatky cenných papírů ve formě pokladničních poukázek ČNB v držbě státu z finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny se budou pohybovat v řádu desítek miliard Kč. Oproti stavu ke 31.12.2011 se předpokládá jejich masivní nárůst až na úroveň cca 185 mld. Kč, který souvisí vedle předpokládaného vyššího stavu disponibilních prostředků na účtech SFA (včetně umořovacího účtu) i s očekávaným zapojením dalších subjektů do krátkodobého investování v rámci souhrnného účtu státní pokladny v roce 2013. V letech 2012 až 2013 poroste rovněž stav státem držených cenných papírů z titulu finančního investování dočasně volných prostředků jaderného účtu (nárůst o cca 3 mld. Kč), naopak výrazný pokles stavu předpokládáme u účtu Rezervy pro důchodovou reformu, kde lze již ke konci roku 2012 očekávat nulový zůstatek cenných papírů na majetkovém účtu. Pohledávka státu z půjček, poskytnutých v roce 2010 České exportní bance, je splatná jednorázově v roce 2015 a ve sledovaném období zůstane beze změny ve výši 1,7 mld. Kč.

Státní finanční aktiva nezahrnují předpoklad poskytování nových dlouhodobých vývozních úvěrů na vládní úrovni v návaznosti na usnesení vlády č. 1070/2004, které by byly v plné výši financovány ze státního rozpočtu v období let 2012 a 2013.

Očekávaný růst stavu státních finančních pasiv v letech 2012 až 2013 o 236,5 mld. Kč vychází z kvantifikací rozpočtové kapitoly Státní dluh, a to ze skutečné výše státních finančních pasiv 1 566,2 mld. Kč k 1.1. 2012 (včetně závazků z nesplaceného upsaného kapitálu ve výši 66,9 mld. Kč, které však nejsou vykazovány v rámci státního dluhu), z jejich předpokládaného stavu ve výši 1 702,1 mld. Kč na konci roku 2012 a 1 802,7 mld. Kč na

konci roku 2013, přičemž nárůst za uvedené dva roky se týká jak vnitřního dluhu, tak i závazků vůči zahraničí.

Vnitřní státní dluh má za období let 2012 až 2013 vzrůst o 137,5 mld. Kč, přičemž v uvedeném období se počítá s růstem tohoto dluhu ve formě střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů (včetně spořicíků státních dluhopisů) o 68,1 mld. Kč při současném nárůstu dluhu rovněž ve formě státních pokladničních poukázek, a to o 69,4 mld. Kč. Výnosy z emisí vnitřních i zahraničních státních dluhopisů jsou určeny na krytí větší části schodku státního rozpočtu. V kvantifikacích na období let 2012 a 2013 se přitom vychází z předpokládaných schodků státního rozpočtu za rok 2012 ve výši 105,0 mld. Kč a za rok 2013 ve výši 100,0 mld. Kč.

U závazků státu vůči zahraničí se v letech 2012 až 2013 počítá s přírůstkem ve výši 97,6 mld. Kč. Významným zdrojem přírůstku zahraničního dluhu jsou zahraniční emise státních dluhopisů, jejichž objem v oběhu by měl vzrůst o 96,5 mld. Kč, přičemž se předpokládá mírné zvýšení jejich podílu na celkovém objemu emitovaných státních dluhopisů, a to ze 17,2 % na 20,6 %. Další důležitý zdroj růstu závazků státu vůči zahraničí představují úvěry přijaté od Evropské investiční banky, jejichž objem vzroste v uvedeném období o 1,2 mld. Kč. Úvěry jsou určeny na financování různých infrastrukturálních programů a projektů, ve sledovaném období jmenovitě Operačního programu Doprava, programu výstavby vodovodů a kanalizací a financování protipovodňových opatření včetně podpory obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží. V 1. pololetí roku 2012 byla provedena úhrada poslední splátky dolarové směňky, vydané MF a deponované v ČNB pro zahraniční finanční instituce (IBRD) ve výši cca 6,8 mil. USD.

Předpokládané zvýšení závazků z nesplaceného upsaného kapitálu u zahraničních majetkových účastí státu ve správě Ministerstva financí o celkových 1,4 mld. Kč vyplývá z navýšení o 244 mil. Kč z titulu nově upsaného a splatného kapitálu u Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (IBRD) a o 1,9 mld. Kč u Evropské investiční banky (EIB). Uvedený nárůst splatného kapitálu je korigován předpokládanou úhradou jednotlivých ročních splátek v letech 2012 a 2013 v úhrnné výši cca 0,7 mld. Kč.